

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
mevrouw mr. M.C. van der Laan
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

datum:
ons kenmerk: med-2004.01800/1

onderwerp: advies Meerjarenbegroting 2005 – 2009

Geachte mevrouw van der Laan,

Naar goed gebruik adviseert de Raad over de Meerjarenbegroting van de Publieke Omroep.¹² De Meerjarenbegroting 2005 – 2009 is “sober” en bevat “geen programmatische plannen met grote vergezichten en wensdromen”.³ De Publieke Omroep geeft aan dat hij zich in deze begroting in hoofdzaak richt op 2005. Dit is een overgangsjaar, aangezien de Publieke Omroep in maart 2005 zijn tussentijds concessiebeleidsplan zal indienen. In dit beleidsplan zal hij zijn visie op de toekomst van de publieke omroep geven. Ook het kabinet komt over enkele maanden met een visie op de publieke omroep na 2008. In het licht van deze ontwikkelingen heeft de Raad er begrip voor dat de Publieke Omroep de Meerjarenbegroting 2005 – 2009 presenteert als een tussenrapportage. De Raad zal hiermee rekening houden in zijn advies en zich zoveel mogelijk beperken tot de hoofdlijnen. In paragraaf 2 van dit advies geeft de Raad enkele algemene observaties over de Meerjarenbegroting. In de paragrafen 3 tot en met 5 bespreekt hij het programmabeleid voor radio, televisie en internet. In paragraaf 6 volgen een samenvatting, enkele aanbevelingen en aandachtspunten voor het tussentijds concessiebeleidsplan.

¹ Het advies is voorbereid door de commissie Media van de Raad.

² Publieke Omroep is de eigenaam van de landelijke publieke omroep en vertegenwoordigt het geheel van de Nederlandse Omroep Stichting, de erkende omroepverenigingen en alle overige zendgemachtigden. Publieke Omroep is tevens de concessiehouder voor het bedrijven van landelijke publieke omroep. De Raad spreekt in dit advies doorgaans van publieke omroep – in kleine letters – als de algemene aanduiding van het instituut.

³ Meerjarenbegroting 2005 – 2009 Publieke Omroep, pagina 7.

1. Inleiding

Aard en functie van de Meerjarenbegroting

In zijn Meerjarenbegroting geeft de Publieke Omroep jaarlijks een schatting van de verwachte inkomsten en uitgaven en beschrijft hij het programmabeleid. De Publieke Omroep blikt terug op doelstellingen en geeft aan of die al dan niet zijn gerealiseerd. Ook presenteert hij zijn voornemens voor het komende jaar en geeft hij beleidslijnen aan voor de middellange termijn.

De Raad waardeert deze vorm van publieke verantwoording. De nadruk in het takenpakket van de publieke omroep ligt op het maken en uitzenden van goede en aansprekende programma's. Hij opereert daarbij meer dan ooit in een complexe en hectische omgeving. De Raad stelt het dan ook op prijs dat de Publieke Omroep een poging waagt zichzelf de maat te nemen over het afgelopen jaar en keuzes voor het komende jaar bespreekt. Het is echter, zeker in vergelijking met andere jaren, een zeer summiere presentatie waarvan bovendien enkele punten, zoals de uitleg van de 'nieuwe werkwijze' onvoldoende zijn uitgewerkt.

Verantwoording werkwijze

De Raad reageert inhoudelijk op het programmabeleid en laat de controle op de financiële uitwerking over aan het ministerie van OCW en het Commissariaat voor de Media. Het advies van de Raad valt niet te lezen als een samenvatting van de Meerjarenbegroting, noch geeft het een totaaloordeel over het programma-aanbod. Het advies concentreert zich op knelpunten die de positie van een publieke omroep nu of op termijn kunnen verzwakken.

2. Algemene observaties

Algemene observaties met betrekking tot de visie van de Publieke Omroep

Zoals gezegd accepteert de Raad dat deze Meerjarenbegroting niet méér kan zijn dan een tussenrapportage. Ook een tussenrapportage dient evenwel gebaseerd te zijn op een gezamenlijke, integrale visie op de invulling van de taken van de Publieke Omroep. De Raad constateert dat deze ontbreekt. Hij hoopt dat de Publieke Omroep in het tussentijds concessiebeleidsplan deze integrale visie alsnog zal presenteren.

Uit analyses van de Visitatiecommissie, de Raad en het Commissariaat voor de Media is al eerder gebleken dat de Publieke Omroep op onderdelen zijn doelstellingen niet haalt. Zo kijken en luisteren bepaalde groepen in de Nederlandse samenleving, waaronder jongeren, allochtonen en lager opgeleiden, relatief weinig naar de programma's van de publieke omroep. In zijn missie en doelstellingen spreekt de Publieke Omroep de wens uit ook deze groepen beter te bereiken, maar hij is tot op heden niet gekomen met een door alle partijen gedragen plan van aanpak. De Raad zou in het tussentijds concessiebeleidsplan ook op dit punt graag een integrale visie zien, voortbouwend op het in bijlage 1 gerapporteerde onderzoek.

Het valt de Raad op dat er de Meerjarenbegroting nauwelijks een relatie legt tussen wat de Publieke Omroep en de omroepverenigingen als visie presenteren enerzijds⁴ en de uitvoeringsmaatregelen in het tweede deel van het document anderzijds. Verder constateert de Raad dat de terugblik en de toekomstplannen van de Publieke Omroep in sterke mate bepaald worden door cijfers over marktaandeel en bereik. De Raad hoopt dat de 'nieuwe werkwijze' en de 'kwaliteitskaart' een bijdrage leveren om de prestaties van de Publieke Omroep in de toekomst op basis van een breder scala van succesindicatoren te beoordelen.

Naar het oordeel van de Raad speelt de Publieke Omroep in de Meerjarenbegroting onvoldoende in op de kritiekpunten van de Visitatiecommissie. Ook reageert hij niet op veranderingen in het medialandschap. De Meerjarenbegroting maakt melding van de als knellend ervaren huidige wetgeving met betrekking tot neventaken, maar op het gebied van internet en andere nieuwe media ziet de Raad vooral instrumentele voornemens, zonder dat er wordt verwezen naar een inhoudelijke visie. Over plannen van de Publieke Omroep om binnenkort te starten met vijf themakanalen⁵, vindt de Raad in de Meerjarenbegroting weinig terug.⁶ Ook over deze onderwerpen hoopt de Raad meer te vernemen in het tussentijds concessiebeleidsplan.

In het rapport van de Visitatiecommissie⁷, maar ook in de aanvragen voor een erkenning die de verschillende omroepverenigingen onlangs hebben ingediend, blijkt steeds weer dat er spanning bestaat tussen de profilering (van de identiteit) van de omroepverenigingen en de taken van de Publieke Omroep als geheel. Het bevreedt de Raad dat de Meerjarenbegroting geen melding maakt van deze spanning. Het is onduidelijk of de Publieke Omroep deze frictie onderkent, en hoe men deze op korte termijn denkt te verminderen. Naar de mening van de Raad moet men elkaar kunnen vinden in de maatschappelijke rol van een publieke omroep en zou de aandacht moeten worden verlegd van structuur naar functie. Het voortbestaan van de afzonderlijke omroepverenigingen is geen doel op zichzelf maar kan één van de middelen zijn om de idealen die met de oprichting daarvan werden nagestreefd, te verwezenlijken.

⁴ Meerjarenbegroting 2005 – 2009, pagina 3 – 13.

⁵ Zoals de voorzitter van de Publieke Omroep Harm Bruins Slot aankondigde op een omroepcongres eind september 2004.

⁶ Op pagina 56 van de Meerjarenbegroting meldt de Publieke Omroep dat een conceptportfolio van digitale kanalen in ontwikkeling is. In 'Doelstellingen en acties 2005 – 2009 Nieuwe media, distributie, technologie en innovatie' op pagina 58 meldt de Publieke Omroep als doelstelling "Digitale distributie van de tv-netten en themakanalen via de kabelnetten; realisatie 2005 – 2007". Onduidelijk is welke inhoudelijke invulling deze themakanalen gaan krijgen.

⁷ Omzien naar de Omroep, Visitatiecommissie landelijke publieke omroep, 2 april 2004.

Algemene observaties met betrekking tot de begrotingsystematiek

De Raad is verheugd over de toegenomen slagkracht van de Publieke Omroep die de Meerjarenbegroting laat zien. Een aantal zaken dat al jarenlang is aangekondigd, lijkt nu eindelijk zijn beslag te krijgen, zoals het centreren van radiostudio's rond de zenders en het creëren van één afdeling programma-aankoop voor de hele publieke omroep. De 'nieuwe werkwijze' die de Publieke Omroep in de begroting aankondigt, wordt echter minder overtuigend gepresenteerd en slechts in voorzichtige termen besproken. Onduidelijk blijft wat de 'nieuwe werkwijze' precies inhoudt en wanneer hij in werking zal treden. Ook wordt in de Meerjarenbegroting slechts op indirecte wijze gehoor gegeven aan aanbevelingen van de Visitatiecommissie om te komen tot een adequaat afrekenmechanisme voor centraal of gezamenlijk gestelde doelen. In de Meerjarenbegroting wordt slechts gesproken van een 'verantwoordingsystematiek' zonder dat duidelijk wordt hoe die eruit gaat zien en wanneer zij in werking treedt.

De uitwerking van de bezuinigingen die de Publieke Omroep moet doorvoeren tot 2007 is soms concreet, soms zeer vaag. De begroting is in het algemeen niet transparant. Hier en daar worden te bezuinigen bedragen weliswaar vermeld, maar niet altijd afgezet tegen het budget ten opzichte waarvan wordt gekort. Op basis van de in de begroting gepresenteerde gegevens kan de Raad geen relatie leggen tussen voorgenoemde activiteiten inzake profilering, programma's en het bereik van doelgroepen, en de daarvoor beschikbare middelen. Uit aanvullende informatie is de Raad gebleken dat bepaalde budgetten, zoals bijvoorbeeld [Z@ppelin](#), na verschijnen van de Meerjarenbegroting incidenteel zijn bijgesteld.

3. Programmabeleid landelijke publieke radio

Terugblik op 2003

Uit de Meerjarenbegroting blijkt dat de landelijke publieke omroep in zwaar weer verkeert. Als gevolg van de herverdeling van frequenties in 2003 zijn er verschuivingen opgetreden in het radiolandschap die ook hun uitwerking hebben gehad op de publieke zenders. Radio 1 en Radio 2 blijken hun doelen op het gebied van luistertijdaandeel gerealiseerd te hebben. 3FM, Radio 4 en 747 AM hebben in 2003 hun beoogde luistertijdaandeel niet gehaald. De situatie van het weekbereik is nog minder rooskleurig: met uitzondering van Radio 1 wist geen van de zenders zijn doelen te realiseren. De keuze van Radio 2 om zich meer te richten op themaweken en op de groep 35 tot 54 jarigen lijkt inmiddels vruchten af te werpen. Het aantal luisteraars naar 3FM neemt echter steeds verder af. De Publieke Omroep wijt dit aan de toegenomen concurrentie om de luisteraar waarop 3FM zich richt, en aan de 'ratrace' om bekende dj's. Radio 4 heeft niet weten te profiteren van het feit dat Classic FM zijn etherfrequentie kwijtraakte. 747AM bleef ver onder zijn gestelde doelen. Zowel Radio 4 als 747AM hebben sinds 2004 te maken met een aanzienlijke vermindering van het zenderbudget van respectievelijk 3 miljoen en 2,1 miljoen euro.

Programmabeleid 2005

De Raad constateert dat er in 2005 weinig veranderingen te verwachten zijn voor Radio 1 en Radio 2. De gestelde doelen voor luistertijdaandeel en weekbereik van deze zenders zijn weinig ambitieus. Opvallend is dat 3FM in opeenvolgende meerjarenbegrotingen telkens in iets andere bewoordingen en met andere accenten wordt beschreven. De Raad onderschrijft het uitgangspunt dat “een scherp en helder profiel (...) onder deze omstandigheden belangrijker (is) dan ooit”⁸, maar stelt vast dat de Meerjarenbegroting juist op dit punt tekort schiet.

Voor Radio 4 kondigt de Publieke Omroep een consistenter en toegankelijker muziekbeleid aan. Ook wordt melding gemaakt van een te vormen muziek- en concertredactie. De Raad vindt dit opmerkelijk, aangezien deze redactie anderhalf jaar geleden al gerealiseerd had moeten zijn. Verder verbaast het de Raad dat de Publieke Omroep in de Meerjarenbegroting geen aandacht besteedt aan, of melding maakt van, de problemen die spelen bij het Muziekcentrum van de Omroep (MCO). Ook wordt er niet ingegaan op de relatie tussen Radio 4 en het MCO, terwijl deze relatie van fundamenteel belang is, zowel voor de zender als voor de orkesten. De Raad is het eens met de constatering dat de programmaschema's van Radio 4 en de Concertzender beter op elkaar afgestemd moeten worden. Hij pleit ervoor om al voorafgaand aan een definitieve beslissing over de toekomstige positionering van de Concertzender in 2005, de programmaschema's van beide radiostations op elkaar af te stemmen.

Het programmabeleid voor 747AM is zeer summier. Dit is teleurstellend, aangezien de Publieke Omroep vorig jaar aankondigde dat er in 2004 een besluit zou vallen over het voortbestaan en de mogelijke positionering van 747AM in het radiolandschap. Nu klaarblijkelijk de vraag met betrekking tot de continuïteit van de zender niet meer aan de orde is, bevreemdt het de Raad dat de positionering van 747AM onduidelijk blijft. De uitgangspunten en ambities die de Publieke Omroep formuleert voor de zender zijn vaag en onsamenhangend. Ze zijn niet te herleiden tot inhoudelijke keuzes en programmabudgetten. Onduidelijk is hoeveel zendtijd en geld aan welke genres wordt besteed. De zender gaat zich richten op thema's als 'lifestyle', kunst en cultuur en levensbeschouwing, gepresenteerd in horizontale programmablokken. De dagelijkse programma's in de talen van minderheden worden sterk verminderd en omgevormd tot weekmagazines.

Als de Publieke Omroep alsnog toestemming krijgt Colorful Radio te exploiteren, is het de bedoeling dat programma's van 747AM voor jonge, randstedelijke allochtonen naar dit station verhuizen. De Raad vraagt zich af of dit betekent dat de Publieke Omroep op radio kiest voor een strategie van 'niche formats', waar hij op televisie kiest voor 'inclusiviteit'. Als dit zo is, zou hij graag een onderbouwing zien voor deze keuze. In de vier grote steden is er al een succesvolle zender in de lucht die zich richt op bijna dezelfde doelgroep, FunX. Het lijkt de Raad niet verstandig als de landelijke

⁸ Meerjarenbegroting Publieke Omroep 2005 – 2009, pagina 36.

publieke omroep dit – overigens ook publiek gefinancierde initiatief beconcurrereert. Hij herhaalt dan ook zijn suggestie om te overwegen FunX landelijk door te geven.⁹

4. Programmabeleid landelijke publieke televisie

Terugblik op 2003

De Publieke Omroep bespreekt zijn terugblik op 2003 aan de hand van de ‘kwaliteitskaart’. Hij geeft aan dat niet voor alle onderdelen van dit nieuwe instrument doelstellingen zijn geformuleerd of meetinstrumenten beschikbaar zijn. Hierdoor is de rapportage summier. Desalniettemin is op basis van de beschikbare gegevens duidelijk hoe de zendtijd bij de publieke zenders in 2003 is ingezet. Het aandeel informatieve programma’s is zeer omvangrijk: bijna de helft van de zendtijd gaat op aan ‘serieuze non-fictie’ (48%). De hoeveelheid Nederlands drama is in 2003 licht afgenomen, zowel in uren als in percentage van de totale zendtijd. De marktaandeel- en bereikscijfers die de Publieke Omroep presenteert, laten voor televisie een wisselend beeld zien. Het aantal mensen dat de Publieke Omroep per week met televisie bereikt is gemiddeld 87,6% van de bevolking. Hij voldoet daarmee aan de doelstelling van 85%. Voor het kijktijdaandeel ligt de situatie anders. Nederland 1 haalt met 12,2% zijn doelstelling, Nederland 2 ligt met 16,5 procent redelijk op koers. Nederland 3 daalt verder tot 7,9%.¹⁰ Gezamenlijk haalt de publieke omroep in 2003 een kijktijdaandeel van 36,6%, terwijl de doelstelling 40% bedraagt.¹¹ [Z@ppelin](#) moet onder andere door sterkere concurrentie van kindzender Nickelodeon genoegen nemen met een kijktijdaandeel dat daalt van 22,6% in 2002 naar 19,7% in 2003.

Programmabeleid 2005

Eén van de doelstellingen in de Meerjarenbegroting is dat de Publieke Omroep ernaar streeft dat Nederland 1, 2 en 3 een sterker eigen gezicht krijgen. De Raad van Bestuur meent dit te kunnen bereiken door omroepen zich meer te laten richten op de thuisnetten en de netoverschrijdende programmering te verminderen. De Raad voor Cultuur betreurt de keuze voor een netgewijze aanpak, zoals hij al eerder heeft aangegeven.¹² De Visitatiecommissie, de Raad voor Cultuur en het Commissariaat voor de Media pleiten er allen voor de profielen van de netten en zenders op centraal niveau vast te stellen. Dit om te voorkomen dat met name de televisienetten verworden tot drie algemene stations die meer concurrerend dan complementair opereren. Om de profilering van de netten te optimaliseren, is het aan te bevelen dat omroepen voor meerdere netten programma’s produceren omdat op deze manier

⁹ Advies Meerjarenbegroting 2004 – 2008, Raad voor Cultuur, 31 oktober 2003. Advies erkenningen landelijke publieke omroep, Raad voor Cultuur, 16 september 2004.

¹⁰ De doelstellingen voor kijktijdaandeel zijn per net: 12%, 17% en 10% voor respectievelijk Nederland 1, 2 en 3.

¹¹ Kijktijdaandeel voor het tijdvak 18.00 – 24.00 uur.

¹² Advies Meerjarenbegroting 2004 – 2008, Raad voor Cultuur, 31 oktober 2003. Advies erkenningen landelijke publieke omroep, Raad voor Cultuur, 16 september 2004.

zowel de sterke punten van de omroepen als de profilering van de netten optimaal tot hun recht komen.

De Publieke Omroep besteedt in zijn meerjarenbegroting een apart hoofdstuk aan een toelichting op de schema's van de publieke televisienetten. Deze moet dienen als illustratie van de nieuwe werkwijze. In de toelichting stelt de Publieke Omroep dat de profielen van de netten zijn aangescherpt en daarmee herkenbaarder zijn voor de kijker. Een onderbouwing van deze stelling treft de Raad in de begroting slechts in beperkte mate aan. Op basis van de gegevens in de Meerjarenbegroting ziet de Raad ook niet hoe de overlap die er bestaat tussen de profielen van Nederland 1 en Nederland 3 wordt aangepakt.

De Raad staat in principe positief ten opzichte van het instrument 'geld op schema' dat onderdeel uitmaakt van de 'nieuwe werkwijze'.¹³ Hij wijst er echter op dat het gebruik van 'geld op schema' averechts kan werken als het wordt ingezet bij een netprofilering die onvoldoende onderscheidend is. Sturingsmechanismen lijken ook bij de 'nieuwe werkwijze' afwezig. Het is onduidelijk welke sancties volgen als geld ('op het schema') eenmaal is toegekend, maar een omroep de gemaakte afspraken niet nakomt.

In het komende jaar blijft de programmamix van de publieke zenders in grote lijnen ongewijzigd, al zal er iets meer aandacht zijn voor fictie. Duidelijk is dat per net in beleidsplannen afspraken worden vastgelegd over de hoeveelheid fictie en drama, de hoeveelheid zendtijd die voor deze genres wordt gereserveerd en de budgetten die daarvoor nodig zijn. Onduidelijk blijft echter wat het overkoepelende beleid is dat aan de netbeleidsplannen ten grondslag ligt. De Raad vreest dat de Publieke Omroep hiermee de kans mist een integraal fictie- en dramabeleid te ontwikkelen dat leidt tot het nagestreefde evenwichtiger programma-aanbod. Het feit dat Nederlandstalige fictie een speerpunt blijft, resulteert in een aantal nieuwe series op Nederland 1, 2 en 3. De Raad neemt hiervan kennis, maar ziet op basis van het overzicht een overrepresentatie van de genres comedy en detectives. Uit de feiten blijkt niet dat diversiteit van dramagenres een punt van aandacht of overweging is geweest. Ook kan de Raad op grond van de gepresenteerde plannen niet waarnemen of het volume Nederlands drama, dat in 2003 is afgenomen, nu gaat stijgen of nog verder afneemt. De Raad verneemt met belangstelling dat de al zo lang aangekondigde vorming van één centrale afdeling inkoop nu eindelijk realiteit lijkt te worden.

Ook staat de Raad positief ten opzichte van een aanscherping van de programmavoorschriften op het gebied van kunst en cultuur. De invulling van het begrip 'kunst' wordt smaller en eenduidiger. Het voorstel is om vanaf 2005 alleen programma's over kunst (kunstinformatie) en programma's met registraties van kunstuitingen (serieuzere muziek en dans & ballet) tot het programmavoorschrift 'kunst' te rekenen.¹⁴ De Raad meent dat deze invulling een realistischer beeld oplevert.

¹³ 'Geld op schema' kan gezien worden als een stap in de richting van 'omkering van de geldstromen' die de Raad en de Visitatiecommissie eerder bepleitten.

¹⁴ De Publieke Omroep wil dat aanscherping van de definities gevolgen heeft voor de verplicht uit te zenden hoeveelheid kunst en cultuur. De discussie tussen de betrokken

De Publieke Omroep stelt vast dat [Z@ppelin](#) steeds meer moeite heeft jongeren van 8 tot 12 jaar te bereiken. De Raad meent dat de voorgestelde aanpassing van de programma- en genremix een goed begin is om de doelgroep (weer) voor de zender te interesseren. Voorafgaand aan de aanpassing van de programma- en genremix, zou [Z@ppelin](#) zich moet richten op het ontwikkelen van een visie die door alle betrokken omroepen wordt gedragen. De verwijzing van [Z@ppelin](#) naar de eigen kwaliteitsstandaard als verklaring voor het (mogelijk) niet halen van de doelstellingen vindt de Raad een dooddoener. De Publieke Omroep heeft het voornemen in 2005 op [Z@ppelin](#) meer fictie te programmeren en een dagelijkse dramaserie voor de zender te ontwikkelen. De Raad moedigt uitvoering van deze voornemens zeker aan, al realiseert hij zich dat uitgerekend fictie en drama dure genres zijn. Het verbaast hem dan ook in de financiële bijlage te lezen dat de Publieke Omroep in vergelijking met Nederland 1, 2 en 3 een onevenredig groot bedrag heeft bezuinigd en gaat bezuinigen bij [Z@ppelin](#).¹⁵ Deze bezuinigingsplannen zijn niet terug te vinden in de hoofdtekst, bijvoorbeeld in de beleidsvoornemens. Navraag bij de Publieke Omroep heeft de Raad geleerd dat de Publieke Omroep voor 2005 incidenteel extra middelen (2,5 miljoen euro) beschikbaar heeft gesteld voor [Z@ppelin](#). Dit is zeer verheugend, maar het bevreemdt de Raad dat de zender eerst onevenredig wordt gekort en vervolgens aanvullende, incidentele middelen ontvangt. De Raad meent dat de Publieke Omroep terecht stelt dat 8 - 12 jarigen een belangrijke doelgroep zijn. Dit dient in de budgettering tot uitdrukking te komen – niet incidenteel maar structureel.

5. Programmabeleid Internet e.a bij de landelijke publieke omroep

Terugblik 2003

In 2003 is hard gewerkt aan het meetbaar en toegankelijk maken van de internetactiviteiten van de publieke Omroep, bijvoorbeeld met behulp van een kwalitatieve wegingssystematiek. Op deze manier worden niet alleen bezoekersaantallen, maar ook waardering van het publiek of samenwerking met maatschappelijke organisaties op eenduidige wijze in kaart gebracht. Naar eigen zeggen is internet het eerste platform waar de Publieke Omroep “een structurele omroepbrede samenwerkingsoperatie met derde partijen is gestart”.¹⁶ De publieke omroepen werken op internet op basis van specialisatie en rolverdeling. De omroepen zelf zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling en productie van inhoud.

partijen, de Publieke Omroep, het ministerie van OCW en het Commissariaat voor de Media, over aanscherping van de programmavoorschriften op het gebied van kunst en cultuur moet overigens nog starten.

¹⁵ Cijfers budget 2003 en 2004, respectievelijk cijfers 2004 - 2005.

¹⁶ Meerjarenbegroting 2005 – 2009, Publieke Omroep, pagina 27.

De centrale internetredactie richt zich vooral op het zo goed mogelijk ontsluiten van die inhoud op omroepoverstijgend niveau.

Programmabeleid 2005

Het valt op dat de doelstellingen voor 2005 wederom sterk zijn gericht op meetbaarheid en marketingtechnische activiteiten; die zaken dus waar de centrale internetredactie zich vooral op toelegt. Uit de Meerjarenbegroting blijkt niet hoe de Publieke Omroep zich met internet en andere nieuwe media wil positioneren in het medialandschap. Het is duidelijk dat er veranderingen optreden in het media-gebruik.¹⁷ De cultuur-maatschappelijke context van internet is in ontwikkeling.¹⁸ In dit licht is het opmerkelijk dat de Publieke Omroep zich voornamelijk laat leiden door de idee van nieuwe media als alternatief distributiekanaal, en de potentie van nieuwe media vooral ziet in relatie tot het aanbod op radio en televisie. De Raad mist in de Meerjarenbegroting een visie of koers, die inhoudelijk richting geeft aan een internetbeleid. Hij hoopt in het tussentijds concessiebeleidsplan te lezen hoe de Publieke Omroep zich wil positioneren bij veranderend mediagebruik, wat de inhoudelijke plannen van de Publieke Omroep zijn op internet en andere 'nieuwe' media en hoe deze zich organisatorisch en inhoudelijk verhouden tot de programma's op radio en televisie. Overigens waardeert de Raad de inspanningen van de Publieke Omroep om op het gebied van digitale productie en verspreiding een voortrekkersrol te vervullen.

6. Aanbevelingen van de Raad en aandachtspunten voor het tussentijds concessiebeleidsplan

De Publieke Omroep heeft zijn Meerjarenbegroting 2005 – 2009 geschreven in een periode waarin zijn eigen (toekomstige) rol en functie publiek en politiek ter discussie staan. In deze omstandigheden heeft de Publieke Omroep gekozen voor een sobere presentatie waarin hij kort terugblijkt op het jaar 2003 en zich voor wat betreft de toekomstplannen hoofdzakelijk beperkt tot het jaar 2005. In een notendop laat het programmabeleid voor 2005 zich als volgt beschrijven: voortzetting van de koers op Radio 1 en 2; het nadrukkelijker profileren van 3FM als muziekstation voor de doelgroep 17 tot 35 jaar; het verder uitwerken van de recente 'restyling' van Radio 4; het verder horizontaliseren van 747AM; het uitbouwen van Colorful Radio als station voor allochtone jongeren; herbezinning op de positionering van de Concertzender; het doorvoeren van kleine wijzigingen in de programmamix op televisie ten gunste van fictie, minder serieuze non-fictie en verstrooiing; en tenslotte meer aandacht voor de doelgroep 8 tot 12 jarigen bij [Z@ppelin](#). In dit advies plaatst de Raad een aantal kanttekeningen bij dit programmabeleid.

¹⁷ Achter de schermen, een kwart eeuw lezen, luisteren, kijken en internetten, Sociaal Cultureel Planbureau, 2004.

¹⁸ E-cultuur: van i naar e, Raad voor Cultuur, 2003.

Naar aanleiding van de Meerjarenbegroting 2005 – 2009 heeft de Raad enkele aanbevelingen opgesteld. Ook heeft de Raad een aantal vragen geformuleerd die hij graag nader uitgewerkt zou zien in het tussentijds concessiebeleidsplan.

Aanbevelingen

- De Publieke Omroep geeft in de Meerjarenbegroting aan dat er op televisie meer gewerkt zal worden volgens het principe van de thuisnetten. De Raad vreest dat hiermee de kans op een federaal omroepmodel toeneemt, waarbij de netten opereren als concurrenten. De Raad beveelt aan dat onderscheidende netprofielen centraal worden vastgesteld.
- De Raad steunt de ambitie van de Publieke omroep om meer kinderen van 8 tot 12 jaar te bereiken door het aandeel fictie en drama in het programma-aanbod te vergroten. De Raad beveelt aan dat de begroting van [Z@ppelin](#) zodanig wordt aangepast dat op de *structurele* middelen die beschikbaar zijn voor programma's niet wordt gekort.
- De Raad acht het van belang dat de Publieke Omroep neventaken kan blijven ontwikkelen om ook in de toekomst brede lagen van de Nederlandse bevolking met zijn programma's te bereiken. De ontwikkeling van de zender Colorful Radio acht de Raad echter voorbarig, aangezien er met FunX al een succesvol, publiek gefinancierd radiostation voor nagenoeg dezelfde doelgroep in de lucht is. De Raad geeft ter overweging om de programma's van FunX landelijk door te geven.
- De Raad staat positief ten opzichte van een aanscherping van de programmavoorschriften op het gebied van kunst en cultuur. De Raad meent dat deze invulling een realistischer beeld oplevert van het aandeel van de kunstprogramma's in de programmering van de Publieke Omroep.
- De Publieke Omroep geniet welhaast een monopoliepositie op het gebied van klassieke muziek op de radio. De Publieke Omroep dient zich van deze positie bewust te zijn en via Radio 4 en de Concertzender een breed aanbod op het gebied van klassieke muziek te garanderen. Uiteraard heeft de Publieke Omroep ook een taak op het gebied van wereldmuziek, jazz, soul en blues. De Raad is verheugd over de plannen om in 2005 de Concertzender te herprofilen. Hij pleit ervoor al op korte termijn te zorgen voor minder overlap in de programma's van Radio 4 en de Concertzender.

Punten van aandacht voor het tussentijds concessiebeleidsplan

In het tussentijds concessiebeleidsplan zou de Raad graag de volgende punten opgenomen zien:

- Een gezamenlijke, door de Publieke Omroep en alle omroepverenigingen gedragen, integrale visie op de rol, functie en inrichting van de publieke omroep.
- Een integrale visie op en plan van aanpak voor het beter bereiken van specifieke doelgroepen (jongeren, allochtonen, lager opgeleiden).

- Een gezamenlijk beleid voor het verwerven en programmeren van fictie, in het bijzonder van Nederlands drama.
- Een uitwerking van de manier waarop de Publieke Omroep zich op internet en andere nieuwe media positioneert. Een overzicht van de inhoudelijke plannen van de Publieke Omroep op internet en andere nieuwe media. Inzicht in de manier waarop deze plannen zich inhoudelijk en organisatorisch verhouden tot de programma's op radio en televisie.
- Een uitwerking en inhoudelijke onderbouwing van de voornemens om tussen 2005 en 2007 vijf themakanalen te starten.
- Een duidelijker uitleg van de 'nieuwe werkwijze' en een tijdpad voor de implementatie daarvan. Een uitleg van de manier waarop centraal gestelde doelen zullen worden afgerekend en verantwoord.

Hoogachtend

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

C.H. Weeda
Algemeen secretaris